

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Asiaticae Historiae Societatis Iesv Pars ...

Libris Quatuor Comprehensa: Vbi praeter res gestas à Patribus Societatis Iesv in conversione Sinarum, Cocincinae, & Tunchini Regnorum nihil omittitur eorum, quae possunt liberali placere Lectorum curiositati

Bartoli, Daniello

Lvgdvni, 1670

29. Ethnici charit. remuner. diuin.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10757

tauit, magna semper illius affabilitate, quoad Lusitanis post macras nundinas Meacum proximè recessuris, vidit fortè Rex è sua Prætoria Patres, (agebatur dies Præcurfori Baptistæ sacer) & vocatis ad se, ex Rhodio intelligere voluit minutatim, artificium, vsum, & regimen horarj rotati quibus tantoperè captus est, vt vltro, nihil minùs cogitanti benignè detulerit, quod nemo ex illo tentasset petere; secum in Regiam veniret, vnúmque, aut alterum annum in ea traduceret. Cui Pater, actis Deo Regum Regi, tacite gratiis; prolixè professus est tantum sibi esse tanto Principi seruire, etiam si per omnem vitam, vt nihil sibi putaret posse in vita gratiùs, maiusvè contingere. At enim, subdit Rex, an etiam soli? linguam siquidem solus habebat promptam, Externus & solus, inquit Rhodius, dupliciter solus est, nec potest non tristis, & mœstus viuere; hic mihi, Marchesium indicans, & Præsul, & Pater, & natu grandior; idem socius est. Regi placuit responsum, & suis vtrumque adscripsit. Fausto illi trepidationis ambiguae eventu alacres, vela facturos salutant Lusitanos, dântque per illos Macaam literas, de concessa sibi Regis beneficio statione, & regno tam docili, & præstanti diuinis legibus imbuendo. Explicanti iam vela in altum Præfecto adstitit ab Rege nuucius epistolam ferens qua Inspectori nostrorum Andrææ Palmerio, decentes agebat gratias Alexandri Rhodij viri magni, in Tunchinum missi; quæ fuit honoris erga illum, plane immodici, rara in paucis significatio, præterquam quod enim, profusus aliud nihil epistolæ inerat, non satis decere censuerat, si eam in catta (vt consueuerat ad insignes viros) auro, & pigmentis mirabilitè exculpta scriberet; in argentea bractea presso scripta erat, aut sculpto caractere, quæ in se molliter conuoluta, serico tegebatur. Hanc Palmerius à prædonibus Hainan redemit, ad quam nauis allisæ quicquid mare non hauserat, ipsi rapuerant. In discessu cum Rege ducentos Rhodius ex variis oppidis Tignoæ Prouinciæ reliquit Christianos motu vtriusque comploratione, dolentium se ab eo desereri, & grauissime ferentis quod cogeretur eos deserere, pollicentisque illorum se fore memorem, curaturumque se illis aliquem suo loco si prohiberetur ad eos regredi, commisit interea nonnullis, institutione, virtute, ac iudicio maturioribus, fouendam illorum promouendamque pietatem præscriptis sibi ab ipso præsidis. Die Iulij altero anni vigesimi septimi Tunchini Metropolitim, Checium regiam, cum Rege & exercitibus attingere, vbi nobilis ethnicus Mauraj vocabulo, partem iis sui palatij habitandam liberaliter indulxit, in hac ædi faciæ elegerunt locam, parabat altare rei sacræ ipsemet Mauraius, & concionibus Rhodij semper intererat, quam eius indolis bonitatem remunerata est diuina munificentiâ vxoris Agathæ, filiorum, seruorum, tandemque ipsius ad Deum accessu, paucis enim quam obiret horis, decennio post, baptismo lustra, us vitam clausit. Hoc portò nostris in aulam aduentu occurrit aduertere prodigiosum morem, ex quo facilè conficiebatur, fuisse quondam

28.
Rex Tunch.
conc. Rhodio
in regia
degeret.

29.
Ethnici char.
rit. remuner.
diuin.

quondam Christi fidem ei regno illatam, si motus illius deprehendi origo potuisset. Pueri summa frons signata cernebatur Cruce nigra ritè sciteque conformata, sed diu sapius scitanti & requiritanti Rhodio ex matribus ethnicis, cuius esset hæc nota? quod eius arcantum? quis auctor, cui bono pueris vel conciliando, vel auerruncando ab iis malo? vnum tulit ab omnibus responsum. Hunc esse inter alios constantem Regni usum; transmitti à Patribus, perpetuarique in filios; ortus eius natali extate memoriam, peregrinus an indigena hunc instituisset, hoc item ignorari; magno antiquitatis eius argumento. Cæterum quicquid vel indicaretur, vel occultaretur eo signo, id certè efficit, cuius causa nunquam fas esset illud omittere, imprimendam esse necessariò illa nota puerorum frontem, priusquam sinerentur extra domum deferri. Eius enim adspèctu defigi dæmones motu cassos arcerique prorsus ab eorum accessu; malefactorum vero cantiones ne quid iis nocerent enervari; persuaderi denique hoc eius duplici, & constanti fructu rem esse maximè salutarem. Ego certè ex Sinis in Tunchinum perlatam conicio, dum esset Tunchinum Sinarum Prouincia apud quos vt diximus, florebat tunc Crucis, & Christi gloria.

Cæpta per innumerabilem populum vulgari fama inaudita de nouo Deo, nouo paradiso, nouis inferis lege noua doctrina, quam peregrinus Saius seu Bonzius ab vsque vltimo aduectam occidente, deprædicabat palam; omnis generis mortales etiam feminas, nouitatis fauor, & curiositas pellexit ad illum audiendum; accurrit & Princeps femina dissimulato quem tenebat secundo ab Regina gradu, erat enim ex Regis fororibus assimilata in vnam ex suis pedisse quis, ne posset Rhodius ab iis eam discernere; accurtissimo ingenio cum esset cunctisque Sinarum exculta scientiis, amœnioribus præsertim; animi gratia, studio peregrinitatis, & nobilitate argumenti ducta venit, auditura res quas absque dubio decebat tanti esse, quanti fuerat illac toto medio orbe, detulisse, & linguæ Tunchinensis molestiis incredibiliibus exhaustis, externo ab homulo enarrari, nulla prorsus mercede alia, quàm fidei, dictis eius præbenda. Audito itaque Rhodio, repente in alteram spiritu illo agente mutata est, sine quo & verba eduntur inaniter, & frustra obtundunt audientem, comperitque illa quæ docebat fuisse meritò iisdem, ac plaribus petenda periculis, & Oceani spatii, quàm vltro fuissent ab eo allata. Distabat miliarium eius palatium à Patrum ædibus, erat nihilo segnibus ad conciones assidua, diciturque ad eas nonnulla eius cunctatio, semel pio somnio excitata. Matriona illi ad stare visa est aspectu veneranda, & compellare nomine proprio, heus tu? cælum dies altè iam obrinet, tu adhuc in lectulo; expetiscere, & curre ad solitam de cæli Domino doctrinam. Excussò sopore, miratur somnium, & verecundata suam inertiam ad templum accurrit. Huic nomen Catharinae in sacris fontibus à Patribus inditum ob nonnullam cum Alexandrina Martyre similitudinem; ac nisi obstitisset Apostolici muneris ratio

30.
Cruce infan-
tum fronti-
bus ab ethni-
cis insculp.